

Овсяннікова Я.О., кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру Національного університету цивільного захисту України

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З ОНКОХВОРИМИ ДІТЬМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Війна вмить докорінно змінила життя багатьох людей. Вона торкнулася кожного мешканця України. Завдала багато болю и страждань дітям, дорослим, людям похилого віку. Велика кількість людей змушені були покинути свої домівки і поїхати в більш безпечні місця, хтось взагалі залишився без даху над головою, хтось втратив своїх близьких та рідних людей, хтось отримав поранення та різні ушкодження. Під час воєнних дій у населення починають з'являтися різні негативні психічні стани та реакції. В більшості випадків мешканцям міст потрібна допомога.

Фахівці навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології в умовах воєнного стану займаються психологічним забезпеченням населення м. Харкова.

Зокрема, кризові психологи співпрацюють з лікарнями м. Харкова. В цих лікарнях проходять курс лікування діти з онкологічними захворюваннями. На базі лікарень, як правило, є штатні психологи. З початком воєнних дій, більшість цивільних психологів разом з онкохворими дітьми та їх батьками були евакуйовані в безпечні місця. Але частина дітей з батьками залишилися у лікарнях міста Харкова, продовжуючи курс лікування, під постійними обстрілами.

Відомо, що лікування повинно бути комплексним. Для досягнення позитивного результату в боротьбі із хворобою необхідний медикаментозний та психологічний вплив на організм особистості. Отже, онкохворі діти, які залишилися проходити курс лікування у лікарнях міста Харкова, залишилися без

психологічної підтримки та допомоги.

Керівництвом лікарні було прийняте рішення щодо організації для дітей, які хворіють на онкологічні захворювання, онлайн занять зі штатним психологом. Оскільки, заняття в форматі онлайн, на сьогоднішній момент, вважаються дуже популярними та затребуваними в багатьох країнах світу і показують досить позитивні результати.

Такий вид занять був запланований 2 рази на тиждень тривалістю 30-40 хвилин. З дітьми, які хворіють на онкологію, було проведено тільки 2 онлайн заняття тривалістю 10-20 хвилин. Але заняття в форматі онлайн не зарекомендували себе, як ефективні.

Тому що, перед комп'ютером діти не змогли довго перебувати та сприймати інформацію від психолога. Максимальна кількість часу, яку витримали діти з онкологією перед комп'ютером становила від 10 до 15 хвилин. Після указанного часу інтерес до заняття у дітей зникав. Вони починали відволікатися і згодом зовсім відмовлялися виконувати запропоновані завдання психологом. Дітям не вистачало живого спілкування, бракувало емоцій і почуттів під час заняття в форматі онлайн. Тому після чергового такого заняття вони відмовилися взагалі приходити на такі зустрічі.

Отже, проведені заняття не мали ніякого позитивного ефекту на емоційний та фізичний стан дітей. У зв'язку з цими обставинами заняття в форматі онлайн було припинено.

До фахівців навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології НУЦЗУ керівництво лікарень звернулося з проханням щодо проведення занять з онкохворими дітьми, які залишилися проходити курс лікування на території лікарень міста Харкова.

Формування групи для проведення занять мало свої особливості. Як правило, при формуванні дитячої групи обов'язково враховується віковий компонент.

Адже саме цей компонент відіграє важливу роль при розробці програми

занять для дітей. Але в умовах воєнного часу неможливим стало формувати групи дітей згідно віку. У заняттях приймали участь діти віком від 5 до 15 років.

Заняття були сплановані 2 рази на тиждень тривалістю 30-40 хвилин. Тому, що діти з онкологічними захворюваннями мають свої особливості. Вони швидше втомлюються від будь-яких навантажень, як фізичних, так і психологічних в порівнянні зі здоровими дітьми.

Однак, заняття, які проводять фахівці навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології з дітьми на території лікарень міста Харкова тривають від 1,5 до 2 годин. Заняття мають інтерактивну форму. Всі завдання виконуються разом з дітьми. Така форма занять допомагає дітям відволіктися від своєї хвороби та від того жаху, який коїться за вікном лікарняної палати. Окрім цього, діти, їх батьки та медичний персонал звертаються до нас з проханням, щоб заняття були довші ніж 40 хвилин.

Зазначимо, що онкохворі діти та їх батьки разом з медичним персоналом ночують у підвалі лікарень з усіма необхідними медичними препаратами. Оскільки, кожна ніч місто піддається постійним обстрілам та вибухам.

У підвалі лікарень медичний персонал разом з дітьми організували спеціальне місце, де демонструються всі досягнення дітей. Всі роботи онкохворих дітей, які вони виконують протягом занять. Саме це допомагає дітям та надає їм сили для подальшої боротьби за своє життя. Заняття допомагають дітям долати свої страхи, які виникають під час надзвичайних ситуацій.

Отже, інтерактивні заняття, які проводять фахівці навчально-наукової лабораторії екстремальної психології з онкохворими дітьми показали свою ефективність.

У дітей покращився не тільки психоемоційний стан, але і фізичне самопочуття. Діти стали більш активними, скарги на погане фізичне та психологічне почуття значно зменшилися, з'явилися посмішки на обличчях дітей. Вони з нетерпінням чекають занять з кризовими психологами.